

Obsah

1 Klinické vyšetření hlasu a hlasového aparátu	11
1.1 Funkční anatomie hrtanu	11
1.1.1 Kostra hrtanu	11
1.1.2 Svaly hrtanu účastnící se fonace	11
1.1.3 Fonace a obecné principy motorických svalových funkcí	15
1.1.4 Anatomie a klinický popis laryngoskopického nálezu	17
1.2 Organické patologie v oblasti hlasivek	20
1.2.1 Druhy patologií na hlasivkách	20
1.3 Laryngoskopie a stroboskopie	22
1.3.1 Změny objemu a hmoty hlasivek	22
1.3.2 Hybnost	23
1.3.3 Koordinace	25
1.3.4 Uzávěr	26
1.3.5 Kmitání	27
1.3.6 Technika laryngostroboskopického vyšetření	28
2 Dělení hlasových poruch	31
2.1 Problematika klasifikace hlasových poruch – diskuse	31
2.1.1 Klasifikace hlasových poruch používané v zahraničí	31
2.1.2 Přehled dělení funkčních hlasových poruch v naší literatuře	33
2.1.3 Souhrn a základní východiska pro klasifikaci použitou v monografii	38
2.2 Dělení hlasových poruch z pohledu terapeutického plánu	39
2.2.1 Vymezení organických a funkčních poruch hlasu	39
2.2.2 Dělení hlasových poruch	39
3 Základy vibroakustiky hlasu	46
3.1 Tvorba hlasu	46
3.1.1 Definice hlasu	46
3.1.2 Dílčí fáze procesu vytváření hlasu z akustického hlediska	46
3.2 Základní vnímané vlastnosti zvuku (hlasu)	48
3.2.1 Výška zvuku	48
3.2.2 Hlasitost	48
3.2.3 Čas a zvuk	49
3.2.4 Barva zvuku	50
3.3 Analýza akustického signálu řeči	51
3.3.1 Základní akustické parametry a vlastnosti zvuků	52
3.3.2 Akustika řečového signálu	55
3.3.3 Vokály	55

3.4 Základní akustická charakterizace poškozeného hlasu	56
3.4.1 Turbulentní šum – dyšnost	57
3.4.2 Nepravidelné hlasivkové cykly – drsnost	57
3.5 Kmitání hlasivek	59
3.5.1 Optické metody zobrazení kmitů hlasivek	59
3.5.2 Elektrolotografie	62
3.6 Hlasové rejstříky a mechanismy kmitání hlasivek	64
3.6.1 Definice rejstříků a mechanismů	64
3.6.2 Druhy vibračních mechanismů	65
4 Rezonance a rezonovaný hlas	74
4.1 Rezonance z pohledu akustiky	74
4.2 Rezonance z pohledu hlasové pedagogiky a hlasové rehabilitace	77
4.2.1 Umístění vibrací a jejich vnímání	77
4.2.2 Barva hlasu	78
4.2.3 Možné vysvětlení komplexnosti pojmu hlasové rezonance	79
4.3 Rezonovaný hlas z pohledu vokologie	79
4.4 Rezonanční cviky	81
5 Hlasové pole	85
5.1 Parametrizace hlasového pole	86
5.2 Měřené úkoly hlasového pole a interpretace jejich výsledků	88
5.2.1 Habituální hlas	88
5.2.2 Gradace volání	92
5.2.3 Dynamická rezerva	92
5.2.4 Zpěvní hlasové pole	94
5.3 Diagnosticky významné hodnoty nejdůležitějších parametrů hlasových polí	97
5.4 Kvalitativní analýza hlasu při vyšetření hlasového pole	97
5.5 Charakterizace typů hlasových problémů na základě vlastností hlasového pole a přechodu vibračních mechanismů	100
5.5.1 Nodulární typy patologií	100
5.5.2 Edematózní změny	100
5.5.3 Insuficience uzávěru glottis	102
5.6 Porovnání mužských a ženských hlasových polí a normy vs. patologie	103
5.7 Sumární přehled základních vyšetření hlasového pole	105
6 Percepční hodnocení vlastností hlasu a jeho tvorby	110
6.1 Rozvoj standardizovaných postupů popisu patologického hlasu	111
6.1.1 Základní historické přístupy hodnocení vlastností hlasu	111
6.1.2 Rozšiřující přístupy hodnocení vlastností hlasu	112
6.1.3 Hodnocení vlastností hlasu profesionálů	113
6.1.4 Psychometrická hodnocení hlasu	113

6.2 Přehled popisovaných vlastností patologického hlasu	114
6.2.1 Základní škály popisu poruchy hlasu (GRBAS)	114
6.2.2 Popis použití hlasu	129
6.2.3 Popis řeči	133
6.2.4 Dechové a propojené funkce	134
6.2.5 Tělo a tenze	138
6.3 Standardizované příklady základních patologických vlastností hlasu	139
7 Konzervativní léčba hlasových poruch	146
7.1 Vymezení okruhů patologií pro konzervativní léčbu hlasových poruch	146
7.2 Základní strategie léčby hlasových poruch	148
7.3 Konzervativní léčba hlasových poruch, příklady terapeutických technik	152
7.4 „Opočenský koncept“ konzervativní léčby hlasových poruch	158
7.4.1 Teoretická východiska	158
7.4.2 Základní postupy „Opočenského konceptu“	160
8 Vztah dýchání, fonace a artikulace	165
8.1 Respirace	165
8.2 Respirofonace, fonoartikulace, respirofonoartikulace	166
8.3 Vztah výskytu poruch hlasu a řeči	168
8.3.1 Paralelní výskyt poruchy hlasu a řeči	168
8.3.2 Primárně podmíněná koexistence poruchy hlasu a řeči	169
8.4 Vliv funkce temporomandibulárního kloubu na respirofonoartikulaci	169
8.4.1 Dysfunkce temporomandibulárního kloubu ve vztahu k respirofonoartikulaci	170
8.5 Základní terapeutické přístupy v kontextu léčby poruch hlasu a řeči	172
8.5.1 Úprava dechové funkce – úroveň respirační koordinace	172
8.5.2 Úroveň respirofonační koordinace	173
8.5.3 Úroveň respirofonoartikulační koordinace	173
8.5.4 Jednotlivé způsoby navození správného mechanismu respirofonoartikulace	174
9 Kazuistiky, ukázky klinických vyšetření před a po léčbě, rozbor efektu léčby	178
9.1 Základní patologické nálezy v hlasovém poli	178
9.2 Jednotlivé typy patologických nálezů v hlasovém poli – kazuistiky	179
9.2.1 Patologická poloha konverzačního hlasu ve vztahu k dynamickému a frekvenčnímu rozsahu zpěvného hlasu	179
9.2.2 Disociace některé z hlasových modalit od ostatního hlasového pole	188
9.2.3 Redukce všech hlasových modalit hlasového pole	191
10 Nemoc a zdraví – multidisciplinarita – dialogy sítí	203
10.1 Pojetí zdraví a nemoci	203
10.2 Léčba a uzdravení	205
10.3 Multidisciplinarita	207
10.3.1 Multidisciplinární tým	207
10.3.2 Dialog sítí	209

Souhrn	213
Summary	216
Autoři	220
Jmenný rejstřík	222
Seznam multimediálních příloh	226
Multimediální příloha ke kapitole 3 Základy vibroakustiky hlasu	
Multimediální příloha ke kapitole 6 Percepční hodnocení vlastností hlasu	
Multimediální příloha ke kapitole 9 Kazuistiky, ukázky klinických vyšetření před a po léčbě, rozbor efektu léčby	
Nácvik hodnocení hlasu v GRBAS(I) škálách – mužský hlas	
Nácvik hodnocení hlasu v GRBAS(I) škálách – ženský hlas	
Hlasový protokol	